

Votaziun chantunala dal pievel dals 12 da favrer 2006

Explicaziuns dal cussegl grond

Concessiun d'in credit per construir la Porta Alpina Sedrun

Cun il tunnel da basa dal Gottard d'ina lunghezza da 57 km vegn actualmain constrüi il tunnel da viafier il pli lung dal mund. A medem temp è quai ina da las colliaziuns las pli impurtantas dal traffic europeic dal nord al sid.

Per pudair construir quest tunnel e vegnì realisà en il territori da Sedrun in access da construcziun (plazzal intermediar). Tras ina fora verticala d'ina profunditad dad 800 meters arrivav ins giu al nivel dal tunnel, dal qual il tunnel vegn chavà ora vers nord e vers sid. Per il manaschi futur da la viafier en il tunnel da basa dal Gottard vegn endrizzà qua in uschenumnà post multifunziunal cun ina fermada d'urgenza. Cun il project Porta Alpina duai quest post multifunziunal – tenor l'opiniun da las aderentas e dals aderents – daventar ina fermada publica e l'ascensur da material existent duai vegnir midà en in ascensur da persunas.

Il cussegl grond, la regenza grischuna e la regiun Surselva sustegnan il project Porta Alpina cun la persvasiun, ch'i possa vegnir creada ina basa fundamentala per rinforzar la qualitad dal lieu da la regiun Surselva cun la realisaziun da tal. Che la Porta Alpina è realisabla, e però per cundiziuns ch'èn pli favuraivlas che quai ch'ins ha pensà oriundamain, mussan differents scleriments ch'ins ha fatg ultimamain. Er il manaschi dal stabiliment sa lascha accordar da princip cun il concept da manaschi da la nova lingia da viafier tras las Alps (NVT), sco ch'el sa preschenta oz.

Er il cussegl federal ha approvà cleramain l'idea da la Porta Alpina e garantì la confanziaziun da l'investiziun preliminar. Davart ina participaziun definitiva vi da l'investiziun principala vegn il cussegl federal però a decider pir sin fundament da scleriments technics supplementars e d'in «concept davart il territori dal Gottard» ch'è vegnì elavurà dals chantuns dal Gottard (Uri, Tessin, Vallais e Grischun) e che sto anc vegnir concretisà.

En il rom da sia debatta dal preventiv è er il parlament federal sa fatschentà cun quest project. Suenter ina discussiun detagliada han la finala tant il cussegl dals chantuns sco er il cussegl nazional approvà cun ina clera maioritad la participaziun da la confederaziun vi da las investiziuns preliminaras.

La realisaziun da la Porta Alpina dependa la finala da la dumonda, sche la voluntad politica en noss pajais vegn ad acceptar quest project, numnadamain da dar a la regiun Surselva ed al chantun Grischun ina colliaziun directa a l'axa dal traffic internaziunal dal nord al sid e da pussibilitar a medem temp er ad autras parts dal territori dal Gottard in svilup persistent.

Stimadas conburgaisas e stimads conburgais
Nus as suttamettain il suandant project per la votaziun:

Concessiun d'in credit per construir la Porta Alpina Sedrun

1. In'opziun impurtanta duai vegnir mantegnida

Cun construir la nova lingia da viafier tras las Alps (NVTA) na sa metta la Svizra sco pajais da transit betg mo en il servetsch da l'integraziun europeica, mabain render pli curta la via d'ina part dal pajais a l'autra. La part centrala da questa nova colliaziun dal nord al sid è il tunnel da basa dal Gottard d'ina lunghezza da 57 km tranter Erstfeld e Bodio.

Per che tut las regions da la Svizra possian profitar da scursanidas attractivas dal temp da viadi è la NVTA concepida sco soluziun en furma da rait. Malgrà quai ha il chantun Grischun sco regiun muntagnarda e periferica stuì renunziar fin al di dad oz ad ina colliaziun correspondent cun questa rait da viafier da gronda sveltezza. Il project Porta Alpina è ina schanza unica per eliminar quest dischavantatg e per stgaffir cundiziuns favuravlas per in svilup persistent d'ina regiun periferica. L'idea d'ina fermada publica (Porta Alpina) en il tunnel da basa dal Gottard è stà ils ultims onns l'object da diversas intervenziuns parlamentaras sin plaun federal e chantunal. Quai è vegnì premissa sco motiv per dar l'incumbensa da far in studi da realisabladad sco er da far ulteriurs scleri-

ments concernent ina staziun en il tunnel da la NVTA.

Cun la Porta Alpina s'augmenta considerablamain la cuntanschibladad da la Surselva e dal Grischun per tren. Il temp da viadi nà d'aglomeraziuns pli grondas (Turitg, Lucerna, Lugano, Milaun) sa reducescha a var la mesadad dal temp da viadi actual da circa trais uras.

2. Descripziun da l'ovra Porta Alpina

Per pudair construir il tunnel da basa dal Gottard e vegnì realisà in access da construcziun (plazzal intermediar) sin il territori da Sedrun. Sin ina via d'access d'ina lunghezza dad 1.9 km che sa sroma 900 m al sid da Sedrun da la via chantunala A 19 arrivaran ins tar il portal da la galleria orizzontala d'access che ha ina lunghezza dad 1 km.

Tras ina fora verticala d'ina profunditad dad 800 meters arrivaran ins giu al nivel dal tunnel da basa dal Gottard, dal qual il tunnel vegn chavà ora vers nord e vers sid. Per il manaschi futur da la viafier vegn costruì qua in uschenumnà post multifunziunal cun ina fermada d'urgenza.

Tar la Porta Alpina na sa tracti betg d'ina fermada supplementara, mabain da l'amplificaziun da la fermada d'urgenza a Sedrun ch'è prevista en il tunnel da basa dal Gottard. Ils stabiliments ils pli impurtants (perruns, gallarias da colliaziun e gallarias lateralas, gallarias d'access a l'ascensur sco er ils edifizis e stabiliments per la ventilaziun) vegnan tuttina realisads en il rom dal concept da segirezza per il post multifunziunal Sedrun dal tunnel da basa dal Gottard.

Per la fermada Porta Alpina è tenor il stadi actual dal project – necessaris mintgamai dus locals da spetga per mintga direcziun tranter las gallarias da colliaziun e l'adattaziun da l'ascensur da material existent als basegns dal transport da personas. Las mesiras da construcziun cumpiglian er la concepziun da las vias dal traffic da personas sin il nivel dal tunnel. Ultra da quai ston vegnir fatgas adattaziuns al chau ed al pe da la fora.

Il temp cun il qual ins ston far quint dura da l'arriv dal tren a la fermada Porta Alpina fin a l'arriv a Sedrun circa 20 minutas. L'ascensur transporta las passagieras ed ils passagiers en stgars duas minutas al chau da la fora. La capaciad da prestaziun da la staziun vegn determinada dals andaments e da la capaciad da l'ascensur dad 80 personas per direcziun e viadi. En il rom dal project d'exposiziun e da construcziun vegnan anc examinadas pussaivladads d'optimar quai en l'interess d'andaments che tegnan quint dals giavischs da la clientella e dal manaschi. La finamira è da scursanir las vias da midada tant sco pussaivel.

3. Affirmà la realisabladad da la construcziun e dal manaschi

Ils differents studis e scleriments supplementars han mussà ch'il project Porta Alpina è realisabel dal punctg da vista da la construcziun e dal manaschi.

Tenor il concept da manaschi duai l'uschenumnà tren B (Turitg – tunnel da basa dal Gottard–Locarno) vegnir cumpletà cun in tren accessori en il tact d'ina ura e vegnir fermà a la Porta Alpina Sedrun. Perquai che quest tren B circulescha avant ils trens da vitgira pli plauns na vegn il manaschi en il tunnel da basa dal Gottard betg restrenschi d'ina fermada a la Porta Alpina ed er l'extensiuin da la capaciad dal traffic da vitgira n'è betg periclitada tenor il stadi da savida actual.

4. Vast sustegn per la Porta Alpina

Il parlament federal, il cussegl federal, il cussegl grond dal Grischun e la regenza grischuna èn tuts da l'avis ch'i pon vegnir spetgads impuls positivs per la regiun tras il project Porta Alpina cun in rinforz dal sistem regional da producziun e da las valurs agiuntadas. Er las finamiras d'invilup dal territori persistent pon – cun mesiras accumpagnantas adattadas – vegnir sustegnidas. Decisiv en quest connex è ch'il project Porta Alpina na restia betg mo in project tecnic, mabain ch'el vegnia integrà en in concept persvadent da la planisaziun dal territori.

Las dumondas che sa tschentan en quest connex èn vegnidadas tractadas ed elevuradas en il rapport «concept dal territori per il Gottard» dals 31 d'avust 2005. Sa basond sin quel è il cussegl federal sa decidì ils 19 d'october 2005 da cofinanziar

las investiziuns preliminaras cun ina part federala da 50% (7.5 milliuns francs). Er las chombras federalas han la finala approvà cun ina clera majoritad da conceder la contribuziun, e quai suenter ina discussiun detagliada en il rom da las tractativas dal preventiv durant la sessiun d'enviern 2005.

La vischnanca da Tujetsch, la regiun Surselva, il cussegl grond e la regenza sa fan da lur vart grondas speranzas da la colliaziun cun la NVTa. Pervi da quai èn els er pronts da gidar a finanziar il project en ina dimensiun (50%) ch'è bler pli gronda che quai ch'è usità tar projects da viafier. L'engaschament finanziar duai suttastrigar che tuts sustegnian quest project ch'è unic sin tut il mund.

5. Repartiziun dals custs totals

Tenor il studi da realisabladad importan las investiziuns totalas per la Porta Alpina circa 41.5 milliuns francs (basa dals pretschs 2003). Mo ils custs da construcziun importan 38 milliuns francs. En cas d'ina precisiun da stimar ils custs da -10%/+30% ston ins realisticamain far quint cun in preventiv da 50 milliuns francs.

a) Investiziuns preliminaras

Ils custs da las investiziuns preliminaras vegnan calculads a circa **15 milliuns francs** e repartids sco suonda:

*confederaziun 7.5 milliuns francs (50%),
chantun 6 milliuns francs (40%),
regiun Surselva 1.5 milliuns francs (10%).*

La contribuziun chantunala è colliada expressivamain cun la cundiziun che la summa da 6 milliuns francs per las investiziuns preliminaras na dastgia betg vegnir

surpassada e che la finanziaziun restanta saja garantida. Cun questas investiziuns preliminaras pon vegnir mantegnidas tut las pussaivladads d'utilisaziun futuras. In'ulteriura premissa per realisar las investiziuns preliminaras è l'approvaziun dal project ch'è vegnida empermissa da vart da la confederaziun fin il favrer 2006.

b) Investiziun principala

Ils custs da l'investiziun principala importan circa **35 milliuns francs**. Sut la premissa ch'i vegnia applitgada la medema clav da repartiziun sco tar las investiziuns preliminaras, resulta la suandanta repartiziun:

*confederaziun 17.5 milliuns francs (50%),
chantun 14 milliuns francs (40%),
regiun Surselva 3.5 milliuns francs (10%).*

Ina decisiun dal cussegl federal davart la cofinanziaziun da l'investiziun principala è actualmain anc averta e dependa tranter auter er da la dumonda, sche las cundiziuns pervi dal concept davart il territori dal Gottard – che sto anc vegnir concretisà – possian vegnir ademplitas. La contribuziun chantunala da 14 milliuns francs a l'investiziun principala è er liada vi da la cundiziun che la finanziaziun restanta saja garantida.

Tar questa situaziun da partenza è sa tschentada la dumonda per la regenza grischuna e per il cussegl grond, sch'ins duess spetgar cun suttametter questa dumonda da credit a las votantas ed als votants, fin ch'il cussegl federal ha decidì definitivamain davart la dumonda da l'investiziun principala. Ensemen èn ins arrivads a la conclusiun che tut l'import dal credit dal chantun duai vegnir dumandà dal bel cumenzament, per che las votantas ed ils votants dal chantun Grischun

possian s'exprimer da quai en ina tratga. Uschia sa lascha la realisaziun simplifitgar marcantamain; da l'autra vart survegn la dumonda da credit ina trasparenza supplementara.

6. Las parts dals custs ch'il chantun sto surpigliar

Partind d'in credit general da 50 milliuns francs resulta per il chantun Grischun in import da credit da **netto 20 milliuns francs** (investiziuns preliminaras 6 milliuns francs, investiziuns principalas 14 milliuns francs). En quest connex sa tracti d'in credit d'impegn en il senn da l'art. 24 da la lescha davart las finanzas dal chantun Grischun (LFC; DG 710.100). El è lià explicitamain vi da la cundiziun che er la confederaziun e la regiun Surselva sa participeschian vi dals custs d'investiziun en il senn explitgà. Quest credit sa basa sin il stadi dals pretschs 2003. Sche l'index dals pretschs s'augmenta u sa reducescha, sa mida er il credit en la medema relaziun.

Quest credit d'impegn dal chantun duai vegnir limità temporarmain, q.v.d. ch'el duai valair fin maximalmain al termin ch'il tunnel da basa dal Gottard vegn mess en funcziun l'onn 2016. Sche l'investiziun principala na vegniss betg realisada fin a quel termin, scadess il credit.

7. Schanzas e ristgas

Sa basond sin divers scleriments e studis è il project Porta Alpina realisabel er tenor la constataziun dal cussegl federal e da la gronda maiortad dal parlament federal, e quai tant dal puntg da vista da la construcziun sco er dal manaschi.

Per evitar retardaments da las lavurs da construcziun ed uschia custs supplementars tras l'organisaziun dal project ston dentant vegnir fixadas cleras responsabladads per il temp da construcziun e da manaschi. En quest connex duai vegnir profità da l'organisaziun da project per la planisaziun, per l'execuziun e per la surveglianza dal plazzal da la NVTA. Per la fasa da manaschi na pon – cumpareglià cun oz – vegnir constatadas naginas ristgas tecnicas supplementaras. Perencunter basegna il concept da manaschi da la Porta Alpina anc scleriments pli detagliads che ston vegnir fatgs en la proxima fasa. Actualmain vegni scleri, sch'i dat la pussaivladad da construir ils perruns da las duas fermadas en moda pli centrala. Uschia vegnissan scursanidas las vias da midada.

La Porta Alpina na renda betg pli chara la NVTA e n'absorbescha er betg meds finanzials dal fond da la construcziun e dal finanziament da projects da l'infrastructura dal traffic public (FTP). Il cussegl federal vul sa participar per il mument cun 7.5 milliuns francs mo vi da las «lavurs da la construcziun brutta», q.v.d. la dumonda, sche la confederaziun confinanziescha l'investiziun principala, vegn pir decidida suenter ch'ils scleriments supplementars e la concretisaziun dal concept davart il territori dal Gottard èn avant maun. Questa decisiun chapibla or dal puntg da vista da la confederaziun na sto betg vegnir validada sco refusa da la Porta Alpina, anzi, ella lascha avert tut las opziuns per in project per il futur che n'è betg mo impurtant per la politica regionala.

8. Manaschi dal stabiliment

Tenor il studi importan ils custs da gestiun annuals supponids circa 2.4 milliuns francs. Da quels èn 1.7 milliuns francs custs da persunal per 10–12 collavuraturas e collavuratur e 0.7 milliuns francs custs d'energia e da mantegniment.

Resguardond ils retgavs dal traffic fa l'analisa dals custs e dal gudogn, sin la quala il project sa basa, quint cun in grad da la cuvrida dals custs da minimalmain 86% ed en il meglier cas da passa 104%. Sco manadra da l'infrastructura stat en il center ina interpresa da viafier (p.ex. la viafier retica u la viafier Matterhorn Gottard) ch'è en cas d'ademplier il meglier las pretensiuns da manar la gestiun senza incaps.

9. Consequenzas d'in resultat negativ da la votaziun dal pievel

Sche l'import dal credit chantunal da 20 milliuns francs vegniss refusà da las votantas e dals votants dal chantun Grischun, signifitgass quai ch'ins stuess renunziar ir-

revocablamain da bel cumenzament a la realisaziun dal project Porta Alpina, e quai malgrà ina decisiun positiva dal cussegl federal e dal parlament federal. Il program da construcziun stretg per realisar il tunnel da basa dal Gottard na cumporta nagins retardaments.

10. Proposta

Il cussegl grond ha tractà il project per conceder in credit per construir la Porta Alpina Sedrun e l'ha deliberà cun 107 cunter 0 vuschs per mauns da la votaziun dal pievel. Nus As proponin, charas conburgaisas e chars conburgais, d'acceptar quest credit d'impegn.

En num dal cussegl grond

Il president dal cussegl grond:

Hans Geisseler

L'actuar:

Claudio Riesen

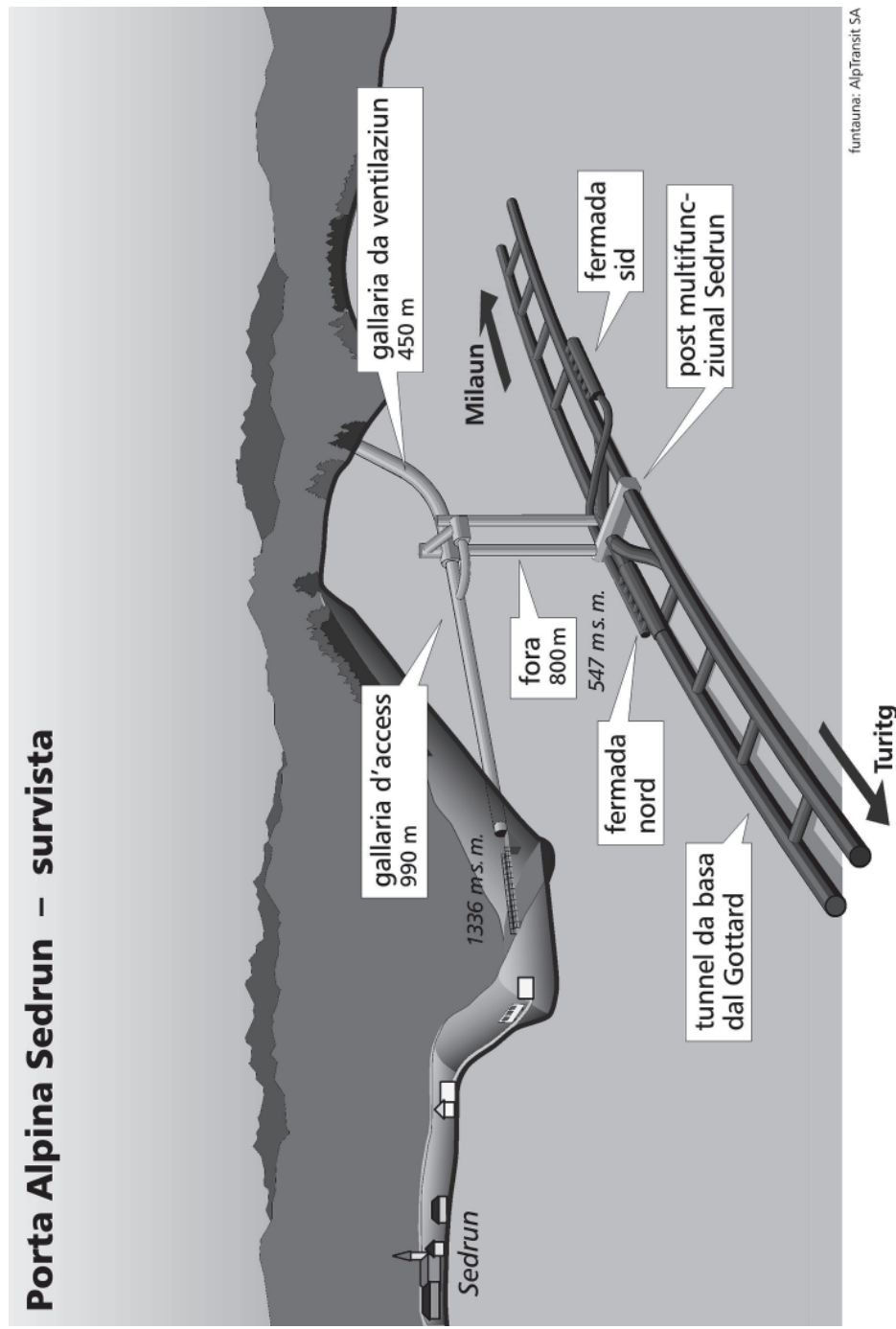
Project da votaziun

Concessiun d'in credit per construir la Porta Alpina Sedrun

Conclus dal cussegl grond dals 8 da december 2005

1. Per construir la Porta Alpina Sedrun vegn concedì in credit d'impegn da netto 20 milliuns francs (stadi dals pretschs 2003).
2. Ils credits annuals necessaris vegnan mess a disposiziun tenor il progress da la projectaziun e da las lavurs da construcziun sco er tenor il basegn finanziel.
3. Quest conclus vala mo sut la cundiziun che la confederaziun e la regiun Surselva u eventualmain terzas personas sa participeschan en la dimensiun restanta vi da la finanziaziun da quest project.
4. Il credit d'impegn è limità temporarmain e vala maximalmain fin al termin ch'il tunnel da basa dal Gottard vegn mess en funcziun.
5. La regenza exequescha quest conclus.

Porta Alpina Sedrun – survista

Votar è pli simpel che quai ch'ins pensa!

Sche Vus essas absenta u absent la dumen-
gia da votaziun u sche Vus duessas esser
impedida u impedì da votar a l'urna,
avais Vus las suandantas pussaivladads
da prender part a la votaziun:

1. Votaziun anticipada

Er en Vossa vischnanca avais Vus la pus-
saivladad da votar durant almain dus
dals ultims quatter dis avant il di da vota-
ziun, u

- da votar a l'urna
u
- da consegnar il cedel da votar en ina
cuverta serrada ad in uffizi commu-
nal.

2. Votaziun per corrispondenza

- Ils documents necessaris (cuverta da
resposta, cuverta da votar) survegnis
Vus automaticamain da la vischnanca.
- La cuverta da resposta u l'attest da
votar stuais Vus **suttascriver** en mintga
cas, autramain n'è Voss cedel betg
valaivel.
- Plinavant avais Vus duas pussaivladads
da votar per corrispondenza: Vus sur-
dais la cuverta da resposta a la **posta** u
Vus mettais la cuverta en ina **chascha
da brevs da l'administraziun commu-
nala inditgada da la vischnanca**.

Vossa chanzlia communal As vegn a
responder tuttas dumondas en connex
cun la votaziun anticipada e la votaziun
per corrispondenza. Legiai per plaschair
er las publicaziuns uffizialas.